

צעירים אחוז-לארץ שבאו לעזור שואלים: מה אנחנו

מתנדבים או עובדים?

במגן, טעה. רינוס אוטינג, גינגי העובד ברפת, טוען שגם לפרות כתייחסים כמו למתנדבים: "לפני מספר שבועות הודעתו למנהל ענף הרפת שארגוני המזון לפרות ריקים, ויש למלאם מחדש. הוא התעצל ואני לא ידעתי מאיפה לקחת מזון. במשך כמה ימים הפרות לא קיבלו אוכל ולאף אחד לא היה איכפת."

„אין אנו מיפלצות!“

מדוע מומשיכים המתנדבים ונשארים בקיבוץ מגן, למרות היחס הגרוע כל כך לו הם זוכים מצד חברי הקיבוץ?

אירוע חברתי-תרבותי הפתוח לכל החברים, לא עזר במיקרה של זיאנס רסמוסן.

„אנחנו

כמו חמורים“

בלילה, התקנון המיוחד הוא מיסמך יוצא מהכלל. המתנדבים מחזיקים זכאים להיכנס למועדון ולהנות מכל המצוי בו כחברים. בשום אופן אין לקבוע בשבילים שעות וימים מיוחדים או להטיל עליהם מיגבלות כלשהן.

אבל תקנון לחדר ומציאות לחדר. מספר רינוס אוטינג, סטודנט לסוציולוגיה מהולנד, בנו של תעשיין עשיר באנטוורפן: „אני חנו חמורים אותם מוציאים לשש שעות עבודה ואחר-כך זורקים הצידה למשך 18 שעות נוספות. לאף אחד לא איכפת מ'איתנו, אין מי שיטפל בנו ומסתכלים עלינו כאלו שהיינו סתם ליכלוך.“

„הפסקנו כמעט לגמרי לבקר במועדון הקיבוץ, שם אף אחד אינו מדבר איתנו. כשאנו מתיישבים ליד שולחן, חברי ה'קיבוץ מפנים את גבם אלינו. תארו לעצמכם מצב כזה: אתה נמצא בכריכה וכשאתה מתקרב לילדים המתברגים של הקיבוץ או חברי המשק מגרשים אותך ואומרים לך להתרחק — כאילו ש'יש לך מחלה מדבקת. לנו קרה מיקרה כזה, מספר רינוס.“

מה הוא הגורם ליחס השלילי של חברי קיבוץ מגן למתנדבים?

לאן רוטנבורג, שלוש שנים רטואה ב'פאריס, יש הסבר: היא טוענת שחברי ה'קיבוץ פוזרים כנראה מהמתנדבים. לדעתה נובע הפחד מכך שהמתנדבים הם ברובם אנשים חופשיים, והקיבוצנים, החיים ב'חברה פחות או יותר סגורה, פוזרים ב'השפעתם של המתנדבים.“

הכל בגלל

המחליף

כתב, „העודם הזה“ גישה לברר מה גרם ליחסים המתוחים בין המתנדבים וחברי הקיבוץ. הוא פנה טלפונית למשרדי הקיבוץ הארצי, והעלה את תלונת המתנדבים. „נברר ונשיב לך בכתב“, ענו לו. ואמנם, הגיעה תשובה. על נייר של ה'קיבוץ הארצי השומר הצעיר, המחלקה ל'חברה — כוח אדם זמני, נכתב:

„אני אוהב את ה'קיבוץ,

אבל לא את חברי ה'קיבוץ —

מכני שהם משפילים אותנו!“

ידוע לנו היטב שקיבוץ נגן טיפל במשך שנים רבות בצורה יפה ומסורה בכל ה'מתנדבים שבאו לביתם. קיבוץ מגן התייחס אליהם לא כ'כוח אדם' בלבד, אלא ראה בהם אנשים הבאים לעזור ולהעזור. (למותר לציין שעמדתנו המפורשת היא — שכל מתנדב הוא בראש וראשונה צעיר שבא לעזור לנו ועל כן יש להתייחס אליו בהתאם). על כך מעידים גם מכתבי התודה וההוקרה הרבים שבידי הקיבוץ, אשר נתקבלו מהמתנדבים.

לצערנו, החבר הקבוע שטיפל במסירות ובחמירות כה רבה במתנדבים, נעדר מה'קיבוץ מעל לחודש — וכנראה לא עלה בידי מחליפו להמשיך בתפקיד קשה זה שהוטל עליו באותה צורה שעשה זאת קודמו.

עם שובו של החבר אשר טיפל באופן

איך הופכים יידיים לשוואנים? לפי מתנדבי חוץ-לארץ, שהגיעו לקיבוץ מגן, בקלות. פשוט צריך להתייחס אליהם בצורה שהתייחסו במגן.

מייק שפיגלר, סטודנט מארצות-הברית ו'כריס מייזל, סטודנט מאוסטרליה, הגיעו לפני שבועיים לקיבוץ מגן. על קבלת ה'פנים שנערכה להם, מספר שפיגלר: „נכני סנו בתל-אביב לאוטובוס הנוסע למגן. לי אחר שנסענו למעלה משעה, שאלנו את הנהג איפה מגן? הוא הבטיח לומר לנו כשנגיע. תחנה אחת לפני מגן, התברר לנו שחלק מהנוסעים היו חברי מגן. אני כבר לא רוצה לדבר על זה שבמשך הנסיעה לא פנה אלינו אף אחד מהחברים, למרות ש'ראה שאנחנו לא מהארץ. אבל זה שכש'יידנו מהאוטובוס לא הציע לנו אף אחד להדריך אותנו...“

על קבלת הפנים בקיבוץ עצמו, מספר כריס מייזל: „כשהגענו, לקחו אותנו לבית אחד החברים והוא לקח אותנו לחדר ש'הוכן בכיכול עבורנו. החדר היה מזהם ומלא ליכלוך. על המיטות היו זרוקות כמה שמיות ישנות, מסתוריות, אמר לנו החבר והלך. לא היה איכפת לו כלל שאנחנו עייפים ורעבים. הסתדרנו איך שהוא, ממשיך כריס, שהחליט לבוא בימי חופשתו באוני-ברסיטה כדי לעזור לנו קצת בארץ, „אך בכלל לא ברור לי למה קיבלו אותנו בצורה לא יפה כזאת!“

„כאילו אינני

קיימת כלל“

יותר ותיקה משני הסטודנטים היא זיאנס רסמוסן, מוסמכת לסוציולוגיה מ'ארצות-הברית. היא שוהה כבר שישה חודשים בקיבוץ מגן. בששת החודשים היא למדה, לדבריה, לחוש ולהבין את הרגשתם של הפועלים בדרום ארצות-הברית: „בתקופת היותי בקיבוץ, הוזמנתי לשתות כוס פה רק על-ידי משפחה אחת. כשאני אומרת שלום לחברי הקיבוץ הם בכלל אינם עו'נים ומסתכלים עלי כאילו אינני קיימת כלל עבורם.“

וזאת למרות שהקיבוץ הארצי השומר ה'צעיר, הוציא תקנון מיוחד בשם התקנון לקליטת מבקרים עובדים זמנים (מתנדבים) מחו'ל, שאחד מסעיפיו אומר: רצוי מאוד שכל מתנדב מחזיק י'צ'ט'ד אל משפחה

למרות שאין להם למי לפנות ולהתלונן, טוענים המתנדבים כי אם הם לא ימשיכו בקיבוץ הם יכולים רק ללכת ולגור על חוף אילת. „אבל לא באנו לכאן בשביל להתבטל“, טען אחד מהם. „באנו כדי לעזור לכם בעבודתכם, מפני שהרבה מהגברים שלכם הם חילים בצבא ומתנדבים צרי'כים למלא את מקומם, הוסיפה מתנדבת גבוהת קומה בעלת שיער בלונדי ארוך.

„יתכן שיש בינינו הרבה בעלי שיער ארוך ולבוש יוצא-דופן הור לחברי ה'קיבוץ, אך אין אנו מיפלצות שבאו להדביק את בני הקיבוצים במחלה החיפית. כל מה שאנו רוצים מהקיבוצים בהם אנו עובדים — אלה אינם המיטה והאוכל וה'ס'ל' — שאנו מקבלים ככסף כים — אנו רוצים לעזור לקיבוצים. אנו רוצים להבין ולהכיר את תושבי הארץ וללמוד את האמת על חיי היום-יום במדינת ישראל, המשיכה ה'בלונדית.“

הרשימה השחורה

של השומר הצעיר

הבר מרכז הקיבוץ הארצי, אריה גיל, הופתע לשמוע תלונות על קיבוץ מגן: „אומנם נכון שבין 28 קיבוצי השומר ה'צעיר יש כאלה הנמצאים ברשימה השחורה, עקב יחסם למתנדבים, אבל אני מופתע ל'שמוע על טענותיהם של אלה הנימצאים במגן.“

רשימה שחורה או לא שחורה, כדאי לאנשי השומר הצעיר לקחת ברצינות את עניין המתנדבים. אחרת הם יגיעו למצב אותה סיכמה הבלונדית הדברנית, שהפכה בכוח אישיותה למנהיגת הממורורים: „לא מעט מאיתנו עוזבים את הארץ מאוכזבים — דווקא אלה שבאו למדינת ישראל נלה'בים מ'הרעיון לעזור במעמס העבודה בקיבוץ צים הסובלים כל-כך מחוסר ידיים עובדות!“

קבוע במתנדבים, בודאי ישוב הכל לקד'מות ואולי אף ישתפר. ידוע שלמעשה הרבה תלוי באיש המטפל במתנדבים מ'טעם הקיבוץ, והוא גם הקובע את היחס ההדדי.

אך מה התגובה לתלונותיהם של מתנדבים הנמצאים כבר ששה חודשים במגן?

העבודות

המלוכלכות

ימה על השיתופיות, אחורה, שיתויון, בהם מפורסמים הקיבוצים הישראליים בעולם? לקיבוץ מגן הם עדיין לא הגיעו כנראה. זאת, על-כילפנים דעתו של קיד וולש, מלח בריטי, שישה שבועות במגן: „כל חבר הוא בוס בעל רגשות עליונות כלפינו.“

„זה שלכל אחד מאיתנו יש מנהל ענף האומר לו מה לעשות, לא הפריע לחברים האחרים שעברו לידנו, לדרוש מאיתנו ל'עשות את רצונו — אבל לשוחח איתנו או להזמין אותנו, אפילו לכוס מים, הינו דבר אסור בהחלט. יש לי הרגשה כאילו קיימת בין המתנדבים וחברי הקיבוץ, מח'צה אותה אי-אפשר לעבור.“

גם מק שי' משוויץ, תלמיד סמינר למורים, מרגיש עצמו מופלה לרעה: „אנחנו עושים את העבודות המלוכלכות. קיימת כלפינו ההפליה הנהוגה בשוויץ כלפי העובדים ה'זרים.“

„אני אוהב את הקיבוץ, מתודה שי, „אך לא את חברי הקיבוץ. מפני שהם מ'ש'פילים אותנו — אפילו בעת הארוחות. הם מקבלים אוכל טוב יותר, לדוגמא: הם מקבלים גלידה — אנחנו לא; הם מקבלים בשר תרנגולת — אנחנו אפילו את העצ'מות לא ראינו! בארוחת הערב אנו שותים מים — לפעמים מקבלים גם תה! אבל ל'עומת זאת — רק המתנדבים רוצחים את הכלים בקיבוץ מגן. טונות של כלים מ'זוהמים!“

מי שחשב שרק לבני-אדם מתייחסים רע